

SCHOOLVERENIGING WOLTERS

JAARVERSLAG 2018

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Inhoud bestuursverslag

1. Voorwoord	3
2. Visie en besturing	3
Algemene Informatie	3
Missie/Visie	3/4
Organisatiestructuur	4
Horizontale verantwoording en dialoog met belanghebbenden	4
Governance en Code Goed Bestuur	5
Samenstelling Bestuur – uitvoerend bestuurders en Intern Toezichthouders	5/6
Samenstelling Medezeggenschapsraad	6
Klachtenregeling	7
Treasury	7/8
Verslag Intern Toezicht	7/8
Verslag medezeggenschapsraad	8
3. Verslag bestuur	9
3A Onderwijs	9
Onderwijskundig beleid en visie op het onderwijs	9
Onderwijs en onderwijsprestaties	9
Beleid t.a.v. de realisatie van passend onderwijs	10
Ondersteuningsteam/Ondersteuning is Maatwerk	10/11
Verantwoording/Toegekende vergoedingen in 2018	11
Leerlingaantallen	11
Inspectie van het onderwijs	11/12
3B Personeel	13
Personeelsbeleid	13/14
Werkdrukverlaging/ Doelen personeelsbeleid	14
Nascholing/ Voorziening duurzame inzetbaarheid	14
Evaluatie integraal personeelsbeleid	14
Kerngegevens personeel	14/15
Gemiddelde leeftijd personeel	15
Overzicht verzuim personeel	15
3C Huisvesting	16
3D Privacy en AVG	16
4. Financiën	17
Kerncijfers	17
Investeringsbeleid	18
Beleid nationale aanbestedingswet	18
Samenwerking Stichting Wolters Fonds	18
5. Toekomst en continuïteit	19
Continuïteitsparagraaf	19
Risicoanalyse en beschrijving	20/21

1. Voorwoord

Hierbij ontvangt u, ter afsluiting van het boekjaar 2018, het bestuursverslag 2018 van Schoolvereniging Wolters, met daarin de jaarrekening 2018. De jaarrekening 2018 bestaat uit de balans per 31 december 2018, de rekening van baten en lasten over 2018 alsmede een toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten.

Algemene informatie

Schoolvereniging Wolters
Ufenbroekestraat 2
2597 PH Den Haag
Bestuursnummer: 95681
Btin nummer: 05VV00

2. Visie en besturing

Misste/visie

Onderwijskundige visie:

Schoolvereniging Wolters is een neutraal bijzondere basisschool. Dit wil zeggen dat het onderwijs wordt gegeven met aandacht voor de levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden, zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden. Het basisonderwijs op Wolters bereidt het kind voor op de hoogste vormen van voortgezet onderwijs.

Het onderwijs op Wolters is er op gericht het kind de vereiste kennis bij te brengen en de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid te bevorderen. Tevens begeleiden we het kind naar sociaal evenwichtig gedrag in het belang van de optimale ontplooiing. Daarbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met individuele verschillen in aanleg, tempo en rijpheid.

Opvoedkundige visie:

Op Schoolvereniging Wolters willen wij het kind leren respectvol om te gaan met zichzelf, anderen en zijn of haar omgeving. Wij helpen het kind zelfstandigheid, evenwichtigheid en weerbaarheid te ontwikkelen en begeleiden het zo naar sociaal evenwichtig gedrag. Op Wolters bevorderen wij een gevoel van rust en veiligheid bij het kind, mede door het handhaven van regels. Wij leren het kind luisteren, zich te concentreren en te leren. Wij stellen ons ten doel het kind te leren kritisch en vrij te zijn en correct een mening te geven. Zo kunnen onze leerlingen zich optimaal ontwikkelen en uitgroeien tot democratisch burger en lid van de samenleving.

Onderwijsinhoudelijke visie:

Op Schoolvereniging Wolters willen wij het jonge kind, door middel van spelen en begeleiden, doelgericht voorbereiden op een evenwichtige overgang naar die groepen, waar de nadruk ligt op het cognitieve. Naarmate het kind ouder wordt, vindt een verschuiving plaats van een meer individueel gerichte benadering naar een klassikale aanpak. Binnen dit systeem is ruimte voor begeleiding op maat, indien de ontwikkeling van het kind dit behoeft.

Een doordacht personeelsbeleid, evaluatie en analyse van methoden, de manier van lesgeven, de ontwikkelingen in het onderwijs etc. hebben voortdurend onze aandacht om de kwaliteit van het onderwijs op Wolters te bewaken en te verbeteren.

Visie op opbrengsten van het onderwijs:

We streven ernaar, dat de kinderen het maximale rendement uit hun mogelijkheden kunnen halen, door dat ze het best mogelijke onderwijs krijgen. Zo bereiden we de kinderen optimaal voor op het voortgezet onderwijs.

Leerlingen beschikken eind groep 8 over de kennis, vaardigheden en culturele bagage die hen in staat stelt hun opleiding te vervolgen in de voor hen hoogst haalbare vorm van voortgezet onderwijs en in de maatschappij. Leerlingen die de hoogste vormen van voortgezet onderwijs niet bereiken, beschikken over kennis en vaardigheden die hen anderszins reële kansen geven op een op hun aanleg aansluitende vervolgweg.

Visie op schoolklimaat:

Wij vinden het van wezenlijk belang dat kinderen op Wolters een leuke schooltijd hebben. Daarbij moet vanzelfsprekend een balans gevonden worden tussen kennisoverdracht, goed presteren en zorgeloos plezier hebben. Daarnaast willen wij een werkklimaat creëren waar teamleden zich gewaardeerd voelen en gemotiveerd en betrokken werken aan het onderwijs en de eigen ontwikkeling. De kernwaarden die hieraan ten grondslag liggen, zijn: Veiligheid, Plezier, Kwaliteit en Groei.

Organisatiestructuur

In 2018 heeft Schoolvereniging Wolters het bestuur en beheer over 1 basisschool. De schoolleiding bestaat uit een directeur, een adjunct-directeur en een organisatiemanager. In totaal zijn binnen de Schoolvereniging ongeveer 41 personeelsleden werkzaam. Elke groep heeft een eigen groepsleerkracht. Er zijn 6 vakleerkrachten voor de vakken muziek, dramatische expressie, beeldende vorming en gymnastiek. Verder zijn aan de school verbonden een intern begeleider voor de groepen 1 en 2, een intern begeleider voor de groepen 3 t/m 5, een intern begeleider voor de groepen 6 t/m 8 en vier leraarondersteuners. Aan de school is ook een conciërge verbonden. Voor alle functies op Wolters zijn de bekwaamheidseisen (competentieprofielen) geformuleerd en vastgelegd in het schoolplan.

Horizontale verantwoording en dialoog met belanghebbenden

Ter ondersteuning van het onderwijs staat Wolters waar nodig in contact met de PO-Raad. Elke maand worden onder leiding van de directeur teamvergaderingen gehouden. Om de andere week vindt het onderwijskundig overleg onder-, midden- en bovenbouw plaats. Daarnaast houdt een aantal expertgroepen, bestaande uit alle geledingen van het personeel en variërend in samenstelling, zich bezig met bepaalde specifieke zaken zoals de voorbereiding van het schoolplan, innovatie van lesmethoden, ict-onderwijs, projecten, evenementen etc. Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan de leden in de Algemene Ledenvergadering. In een managementstatuut zijn de bevoegdheden vastgelegd die het bestuur aan de directie heeft gemandateerd. De Financiële Commissie controleert de jaarrekening van de Vereniging en doet verslag van haar bevindingen tijdens de Algemene Ledenvergadering. De oudercommissie bevordert de contacten tussen de ouders onderling. De medezeggenschapsraad overlegt met de directie en het bestuur over schoolzaken en brengt advies uit en stemt in met schoolzaken die door het bestuur zijn voorgelegd aan de medezeggenschapsraad.

Governance en Code Goed Bestuur

Schoolvereniging Wolters hanteert de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs van de PO-Raad.

Onder meer onder deze Code dient te worden voorzien in een scheiding tussen functies bestuur en intern toezicht. Dit kan ook zijn een *functionele* scheiding van beide functies in hetzelfde Bestuur, waarvoor Schoolvereniging Wolters heeft gekozen.

Binnen het Bestuur dragen de uitvoerende bestuursleden en de Intern Toezichthouders, ieder vanuit de eigen functie, o.a. zorg voor:

- een inrichting van de organisatie op basis van efficiency en effectiviteit ten aanzien van het realiseren van de opdracht;
- een goede verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de verschillende organen, in het bijzonder tussen de uitvoerende bestuursleden, de Intern Toezichthouders en de directie
- een inrichting van de organisatie, zodanig dat deze het vermogen heeft zich aan te passen aan een wijzigende omgeving.

Medezeggenschap vormt een belangrijk onderdeel van de eigen organisatie met eigen bevoegdheden. Het Bestuur meer in het bijzonder de uitvoerende bestuurders en de Intern Toezichthouders, ieder vanuit de eigen functie -draagt er zorg voor dat de MR goed kan functioneren.

In 2018 is de praktische invulling van de Code Goed Bestuur zorgvuldig bekeken en aangepast.

Als gevolg hiervan zal het bestuur de Algemene Ledenvergadering voorstellen de statuten van de vereniging en het managementstatuut te wijzigen. De voorgestelde wijzigingen zien vooral toe op een formale verankering van de praktijk van de door het bestuur al gehanteerde invulling van de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs (CGBPO) van de PO-Raad, zulks doormiddel van een functionele scheiding van de taken en verantwoordelijkheden van de uitvoerend bestuurders en de toezichthoudende bestuurders binnen hetzelfde collectief bestuur.

De laatste statutenwijziging dateert van 1999 en destijds was deze scheiding van taken en verantwoordelijkheden niet aan de orde, zodat de geldende statuten op dat punt toe zijn aan wijziging.

Bij gelegenheid van deze implementatie van de CGBPO, zijn de geldende statuten hier en daar ook geactualiseerd.

Voor het overige is het in essentie niet of nauwelijks gewijzigd ten opzichte van de geldende statuten.

Het voorgestelde gewijzigd managementstatuut strekt evenzeer tot implementatie van de CGBPO. Ook ten tijde van de laatste wijziging van het managementstatuut (7 december 2010) was nog geen sprake van een CGBPO. Het voorgestelde gewijzigde managementstatuut bevat een meer gedetailleerde uitwerking (dan de voorgestelde statutenwijziging) van de regelingen inzake de functionele scheiding van de taken en verantwoordelijkheden van de uitvoerend bestuurders en de toezichthoudend bestuurders binnen hetzelfde collectief bestuur. Die meer gedetailleerde uitwerking sluit nauwgezet aan bij de (evenzeer meer gedetailleerde) regelingen van de CGBPO. De regelingen betreffende implementatie van de CGBPO zijn (vooral) opgenomen in de artikelen van het voorstel: 3 t/m 7 en 9.

Naast implementatie van voormelde functiescheiding in het managementstatuut, voorziet het voorstel ook in een duidelijker uitwerking van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Samenstelling bestuur – uitvoerend bestuurders en intern toezichthouders

De samenstelling van, en taakverdeling binnen het bestuur bij aanvang van het verslagjaar:

- Dhr. B.M. Dura, voorzitter en *Intern Toezichthouder* Nevenfunctie: Investment Directeur, Impact Vastgoed
- Mw. C.P.J. van der Schatte Olivier-Goedvolk, secretaris Nevenfunctie: Partner/Recruiter, The Executive Network
- Dhr. R.J.H. Roosken, penningmeester
Nevenfunctie: Controller, Vreugdenhil Young Plants
- Dhr. M.A.A. van Wijngaarden, juridische zaken

Schoolvereniging Wolters

Nevenfunctie: Advocaat, Bird&Bird

- **Mw. M.C. van de Noort-Tijhaar, Intern Toezichthouder**
Nevenfunctie: Senior Innovation Liaison, The Hague Security Delta
- **Mw. C.M. Jager-de Hoop Scheffer, Intern Toezichthouder**
Nevenfunctie: Docent Economie en Bedrijfseconomie, Vrijzinnig Christelijk Lyceum te Den Haag

De samenstelling van, en taakverdeling binnen het bestuur:

- **Mw. M. van de Noort-Tijhaar, voorzitter en Intern Toezichthouder** Nevenfunctie: Senior Innovation Liaison, The Hague Security Delta
- **Mw. C.P.J. van der Schatte Olivier-Goedvolk, secretaris** Nevenfunctie: Partner/Recruiter, The Executive Network
- **Dhr. R.J.H. Roosken, penningmeester**
Nevenfunctie: Controller, Vreugdenhil Young Plants
- **Dhr. M.A.A. van Wijngaarden, Juridische zaken**
Nevenfunctie: Advocaat, Bird&Bird
- **Mw. C.M. Jager-de Hoop Scheffer, Intern Toezichthouder**
Nevenfunctie: Docent Economie en Bedrijfseconomie, Vrijzinnig Christelijk Lyceum te Den Haag
- **Hr. R. Heeremans, Intern Toezichthouder**
Nevenfunctie: Directeur Letselschade Raad

Het bestuur en de directie vergaderden gezamenlijk in totaal acht keer in 2018.

Er is geen sprake van conflicterende nevenfuncties van bestuursleden in het kader van de Code Goed bestuur.

Bezoldiging bestuurders

De leden van het bestuur doen hun werk onbezoldigd.

Medezeggenschapsraad

De MR bestond het schooljaar 2017/2018 uit:

Oudergeleding

Mw. F. Nollen
Hr. R. Heeremans
Hr. P. Kröner

Personeelsgeleding

Mw. K. Versteegh
Mw. S. van den Bosch
Mw. H. Leo

De MR bestaat het schooljaar 2018/2019 uit:

Oudergeleding

Mw. M. Boorsma
Hr. P. Neuerburg
Hr. P. Kröner

Personeelsgeleding

Mw. K. Versteegh
Mw. S. van den Bosch
Hr. B. Franken

Klachtenregeling

Klachten over de gang van zaken op school kunnen worden gemeld bij de groepsleerkracht en/of de directie. Als het overleg geen oplossing biedt, dan treedt de klachtenregeling in werking en kan de klacht worden voorgelegd aan de secretaris van het bestuur of aan de vertrouwenspersonen mw. M. Voskamp-van Heeswijk, mw. K. Blaisse (voor de kinderen).

Klachten over fysiek- en psychisch geweld, discriminatie, onverdraagzaamheid, fundamentalisme, radicalisering, extremisme etc. kunnen worden gemeld bij het meldpunt vertrouwensinspecteurs. De regeling "voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie in school" is opgenomen in het schoolplan.

Een lid van de vereniging kan het lidmaatschap worden opgezegd of uit het lidmaatschap worden ontzet. Het betrokken lid kan hier tegen in beroep gaan bij de Commissie van Beroep.

Er is in 2018 voor zover bij het bestuur bekend van de klachtenregeling geen gebruik gemaakt.

Treasury

De vereniging hanteert een uniform treasurybeleid. In dit beleid is bepaald binnen welke kaders Wolters haar financierings- en beleggingsbeleid dient in te richten. Het daartoe vastgestelde treasurystatuut sluit aan bij de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016.

Op 18 december 2018 is de regeling beleggen, belenen en derivaten met terugwerkende kracht vanaf 01 juli 2016 aangepast. In artikel 4, eerste lid, van de regeling stond dat leningen alleen aangetrokken mochten worden bij financiële ondernemingen, die aan bepaalde eisen voldoen. Hierdoor was het onrechtmatig om een lening te hebben van een maatschappelijke instantie of een lokale overheid (gemeenten e.d.), die is aangegaan na 01 juli 2016. Voor de eerder aangegane leningen bij deze instantie gold het overgangsrecht. In de nieuwe regeling is deze beperking geschrapt, waardoor instellingen niet meer alleen toegestaan zijn om leningen aan te gaan bij financiële instellingen.

Schoolvereniging Wolters conformeert zich aan deze gewijzigde wet- en regelgeving.

Schoolvereniging Wolters ("Wolters") heeft gedurende het kalenderjaar van tijd tot tijd in beperkte mate overtollige liquide middelen ter beschikking. In het aanwenden/beheer van deze liquide middelen is voor Wolters een laag risicoprofiel van primair belang, en wordt daarmee boven een eventueel mogelijk te behalen rendement gesteld. Deze afweging is leidend in de productkeuze naar aard, looptijd en beschikbaarheid van de middelen. Wolters zet niet direct benodigde middelen louter uit op spaarrekeningen of deposito's bij gerenommeerde Nederlandse banken. Het uitgangspunt daarbij is het op peil houden van het eigen vermogen, en de liquiditeit van de organisatie. Het eigen vermogen dient hierbij als buffer voor tijdelijke liquiditeitstekorten en calamiteiten.

Eens per kwartaal worden kasstroomprognoses opgesteld. Op basis van de prognoses wordt bepaald of er sprake is van overtollige middelen of tekorten en zal het besluit genomen worden of er noodzaak is tot uitzetten of aantrekken van middelen.

Verslag van de Intern toezichthouders

De Intern Toezichthouders stellen zich onafhankelijk op ten opzichte van de leden van het Bestuur, die belast zijn met het bestuur over de school en Schoolvereniging Wolters. De Intern Toezichthouders zien o.a. toe op:

- Het vervullen van de maatschappelijke functie van de school te weten: het realiseren van de wettelijk vastgelegde en maatschappelijk verlangde doelen van het primair onderwijs;
- De verankering en legitimatie van de onderwijsorganisatie: de samenwerking met ouders en andere belanghebbenden in het perspectief van de gezamenlijke bijdrage aan de maatschappelijke ontwikkelingen en mede de oplossing van maatschappelijke problemen;
- De vormgeving van een bedrijfsvoering welke noodzakelijk is om de doelen te kunnen realiseren, bijvoorbeeld de handhaving van de kwaliteit van het onderwijs, het personeelsbeleid, het financieel beleid, de medezeggenschap, etc.

Schoolvereniging Wolters

De Intern Toezichthouders hebben naast toezichttaken (het controlerend toezicht) ook de taak klankbord te zijn (het stimulerend toezicht) voor de uitvoerende leden van het bestuur.

De Intern Toezichthouders hebben nagenoeg maandelijks, in de bestuursvergaderingen, overleg met elkaar en de uitvoerend bestuurders, alsmede de Directie, waarin steeds zowel controlerend alsook stimulerend toezicht wordt uitgeoefend.

Onderwerpen die zijn besproken:

Maandelijks de financiële situatie

Begroting 2019-2022

Investering in zonnepanelen:

Voor deze investering hebben we SDE+ subsidie ontvangen en subsidie van de gemeente Den Haag De voorfinanciering heeft plaatsgevonden middels inzet bijdrage vanuit Stichting Wolters Fonds.

Jaarrekening 2017 besproken en goedgekeurd.

Leerling-/medewerker-/oudertevredenheidsonderzoek

Aanpassing meerjaren onderhoudsprognose

Voorstel IBP (informatiebeveiliging persoonsgegevens)

De betrokkenheid van de omgeving o.a. op het gebied van de verkeersveiligheid

Code Goed Bestuur

Managementstatuut

Wijziging inzet ICT

Statutenwijziging

Beleid hoogbegaafden

Communicatie binnen de school en naar ouders

Nieuwe regeling aanmelden vanaf 3 jaar

Wet Normering Topinkomens: De WNT norm is op basis van complexiteitspuntenberekening goedgekeurd.

Document Informatiebeveiliging en Privacy

Inspectiebezoek en het daarop volgende inspectierapport

Functiehuis managementteam

Toezichtskader intern toezicht

De onderwijskwaliteit d.m.v. het toezien op de doelen van de expertgroepen

Voordracht benoeming uitvoerend bestuurders

Verslag Medezeggenschapsraad

Over sommige zaken mag de MR het bestuur alleen adviseren, maar er zijn ook zaken waarin het bestuur pas na instemming van de MR een bepaald besluit kan uitvoeren.

De taken en bevoegdheden van de MR zijn vastgelegd in de Wet Medezeggenschap op Scholen. De MR overlegt met de directie en het schoolbestuur over belangrijke schoolzaken.

Voor de rapportage van de Medezeggenschapsraad wordt verwezen naar de verslagen Medezeggenschapsraad Schoolvereniging Wolters schooljaar 2017-2018 en schooljaar 2018-2019.

3. Verslag bestuur

3A Onderwijs

Onderwijskundig beleid en visie op het onderwijs

Het onderwijs op Wolters is ingericht volgens het jaarklassensysteem. Het is geënt op de vier kernwaarden: veiligheid, plezier, kwaliteit en groei.

Naast het klassikale programma waarin de leerstof voor alle leerlingen in principe gelijk is, creëren we structureel ruimte voor alle kinderen om te werken aan hun eigen ontwikkelingsbehoefte.

Wolters heeft een breed ondersteuningsteam dat nauw samenwerkt met de groepsleerkrachten.

Het onderwijs op Wolters is gebaseerd op het schoolplan dat 1 x per 4 jaar door het bestuur wordt vastgesteld.

Het basisonderwijs op Wolters bereidt het kind voor op de hoogste vormen van voortgezet onderwijs.

Kwaliteitsbevordering heeft veel aandacht op Wolters, de kwaliteitszorg heeft o.a. een preventieve functie t.a.v. leer- en gedragsproblemen, sociale ontwikkeling en competenties en zorg- en begeleidingsstructuur. Het onderwijs op Wolters moet de leerlingen optimale mogelijkheden tot ontwikkeling en tot het verwerven van kennis, inzicht en vaardigheden bieden. De ontwikkeling van de leerlingen wordt systematisch gevolgd middels een leerlingvolgsysteem voor zowel cognitieve als de sociaal-emotionele ontwikkeling. In aansluiting op de signalering worden de resultaten geanalyseerd en wordt in kaart gebracht welke ondersteuningsbehoefte de leerlingen hebben. Voor alle leerlingen in de groepen 3 t/m 8 worden maatwerkplannen gemaakt waarin aandachtsgebieden worden benoemd en de interventies zijn beschreven. Deze plannen worden twejaarlijks geëvalueerd.

Onderwijs en onderwijsprestaties

Ook dit jaar levert Wolters weer 8ste groepen af, die goed zijn toegerust voor hun toekomst in het voortgezet onderwijs o.a. gemeten naar bijvoorbeeld CITO-toetsen. De score op de centrale eindtoets van Cito in 2018 bedroeg 544,6. Door terugkoppeling naar het voortgezet onderwijs worden de oud-Wolters leerlingen gedurende hun gehele middelbare schoolcarrière gevolgd.

Resultaten Eindtoets afgelopen 10 jaar

Jaartal	Wolters	Landelijk
2009	545,9	535,5
2010	544,1	535,8
2011	543,6	535,9
2012	543,1	535,5
2013	541,9	535,0
2014	543,3	534,9
2015	543,7	535,3
2016	544,1	534,9
2017	544,0	535,6
2018	544,6	535,6

Het schooladvies van de 53 leerlingen die in het schooljaar 2018 in groep 8 zaten:

30 leerlingen:	Vwo advies
16 leerlingen:	Havo/vwo advies
5 leerlingen:	Havo advies
1 leerling:	Havo/vmbo theoretisch gericht advies
1 leerling:	Vmbo theoretisch gericht advies

Beleid t.a.v. de realisatie van passend onderwijs

In het schoolondersteuningsplan (SOP) wordt beschreven welke ondersteuning de school biedt aan haar leerlingen en wat de grenzen van die zorg zijn.

Binnen het onderwijs wordt uitgegaan van 3 niveaus van ondersteuning:

1. Basisondersteuning
2. Extra ondersteuning
3. S(B)O School

In het SOP wordt toegelicht hoe gehandeld wordt als de basisondersteuning niet toereikend blijkt te zijn voor een leerling.

Naast het SOP is het Ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH) een belangrijk document. Hierin wordt nader ingegaan op de ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen die niet vanuit de basisondersteuning begeleid kunnen worden op school en de handelwijze bij het berelken van de grenzen van onze ondersteuningsmogelijkheden.

Het zorgbeleid is een aspect van het onderwijs dat voortdurend aan vernieuwing onderhevig is. Wij stellen ons beleid in dezen daarom jaarlijks bij aan de hand van nieuwe inzichten zonder daarbij onze doelstellingen uit het oog te verliezen.

Het schoolondersteuningsprofiel beschrijft op welke manier de school passend onderwijs realiseert. Het bestuur stelt het schoolondersteuningsprofiel eenmaal in de vier jaar vast. Het schoolondersteuningsprofiel heeft verschillende functies:

- Het profiel geeft ouders inzicht in de wijze waarop onze school basisondersteuning en extra ondersteuning realiseert en welke kennis en kunde bij ons op school aanwezig is;
- Het profiel geeft input aan het samenwerkingsverband om vast te stellen of alle scholen samen een dekkend netwerk vormen van passend onderwijs voor alle leerlingen in onze regio Haaglanden;
- Het profiel is ook een houvast bij de afweging of we voor leerlingen met een onderwijsbehoefte passend onderwijs kunnen bieden.

Ondersteuningsteam

Het ondersteuningsteam bestaat uit de leraarondersteuners en de intern begeleiders. Het team vormt samen met de groepsleerkrachten het onderwijsteam dat met de leerlingen werkt. De intern begeleider is de spil in het ondersteuningsteam. Zij neemt naast haar coördinerende en aansturende functie actief deel aan de ondersteuning. Zij staat de leerkrachten bij met advies en coaching en biedt logistieke ondersteuning v.w.b. de inzet van de leraarondersteuners.

De intern begeleiders voeren wekelijks overleg waarin zowel beleidsvraagstukken als leerlingenbesprekingen aan bod komen. Het ondersteuningsteam kan een beroep doen op de adviseur van het samenwerkingsverband SPPOH. Ook kan de expertise van de Maatschappelijk werker (SMW+'er) die zes uur per week op school aanwezig is, worden geraadpleegd en/of ingezet. Beiden kunnen betrokken worden in het ondersteuningsoverleg en het multi-disciplinair overleg (MDO).

Ondersteuning is Maatwerk

Naast het klassikale programma waarin de leerstof voor alle leerlingen in principe gelijk is, creëren we structureel ruimte voor alle kinderen om te werken aan hun eigen ontwikkelingsbehoefte. Dit noemen we Maatwerk. Het is gebaseerd op onze ambitie om binnen het klassikale onderwijs ruimte te bieden aan verschil in tempo en rijpheid van onze leerlingen. Onder Maatwerk verstaan we alles wat een leerling extra doet naast het klassikale lesprogramma. Alle

ondersteuning die we op Wolters bieden, valt dus onder de noemer Maatwerk en wordt ook als zodanig geregistreerd in ParnasSys.

Met 'aansluiten op de ontwikkelingsbehoefte' bedoelen we meer dan werken aan dat wat nog niet zo goed gaat. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van het kind en wordt werk aangeboden dat aansluit op de talenten van het kind met als achterliggende gedachte dat een leerling na succeservaringen in het algemeen beter presteert. Waar de klassikale aanpak eindigt en de ondersteuning begint, is daarom niet altijd concreet aan te geven.

Verantwoording

Er zijn drie rapportagemomenten over de leerlingen aan ouders in het jaar.

Als de situatie daarom vraagt worden naast de vaste rapportagemomenten regelmatig afspraken met ouders gepland om de voortgang van hun kind te bespreken.

Het bestuur legt hierover jaarlijks verantwoording af aan de ouders in de Algemene Ledenvergadering.

Toegekende vergoedingen in 2018

a. Vergoeding voor basisondersteuning	€ 52.859
b. Vergoeding voor arrangementen	0
c. Vergoeding voor interne regelingen S(B)O	1
d. Vergoeding voor projecten	0
e. Vergoeding voor deelname aan de Ondersteuningsplanraad	0

In 2018 is € 2.916 toegekend voor een individueel arrangement dat is aangewend op intern en extern niveau voor de individuele instructie en persoonlijke begeleiding t.a.v. de cognitieve en sociale ontwikkeling van een leerling.

Leerlingaantallen

Het aantal leerlingen van de school op de wettelijke teldatum de afgelopen jaren:

Naam school	Adres	Plaats	Brin nummer	Leerlingen 1-okt-16	Leerlingen 1-okt-17	Leerlingen 1-okt-18
Schoolvereniging Wolters	Utenbroekestraat 2, 2597 PH	Den Haag	05VV	442	449	442
Totaal				442	449	442

Het gemiddeld aantal leerlingen bevindt zich al jaren op een zelfde niveau. Een prognose uit het scenariomodel PO laat zien dat het leerlingaantal zou afnemen de komende jaren. De praktijk echter laat zien dat de aanmeldingen voor de komende jaren stabiel zijn.

Inspectie van het onderwijs

Van oktober 2018 tot februari 2019 heeft de Inspectie van het Onderwijs het vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd bij het bestuur. Kort gezegd, zijn de conclusies van de Inspectie van het Onderwijs als volgt:

De inspecteurs hebben geoordeeld dat alle standaarden die zijn onderzocht, zowel onderwijskundig als financieel, aan de gestelde eisen voldoen. De betrokkenheid en passie voor het onderwijs van bestuur, directie en team is door de inspecteurs gezien. De veiligheid van de kinderen – gedefinieerd als de belangrijkste kernwaarde van de school – is

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsinnovatie

gewaarborgd volgens de inspecteurs. De inspecteurs zagen een bestuur, directie en team dat trots is op de school met een wil tot verdere professionalisering om te werken aan een nog betere onderwijskwaliteit.

De Inspectie van het Onderwijs heeft vastgesteld dat de plannen en documenten die zijn opgesteld en door de inspecteurs als zeer verwachtingsvol worden aangemerkt nog niet geheel overeenkomen met wat in de praktijk wordt waargenomen. Het bestuur zal daarom met directie en team in overleg treden om te bezien hoe de sturing en borging van de kwaliteitszorg op school nader kan worden vormgegeven. De recent ingezette en reeds ingezette veranderingen in de organisatiestructuur van Wolters, zoals de verdeling tussen uitvoerend en toezichhoudend bestuurders en de aanpassingen in de organisatie- en managementstatuten geven daarvoor een belangrijke aanzet.

3B Personeel

Personeelsbeleid

Gezien de leeftijdsopbouw van het team wordt de komende jaren een geleidelijke uitstroom van werknemers verwacht.

Het bestuur anticipeert hierop met de aanstelling van nieuwe -boventallige- werknemers.

Werkdrukverlaging

In het schooljaar 2018 zijn structureel gelden beschikbaar gekomen voor de verlaging van de werkdruk en zijn maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen.

Gesprekken zijn gevoerd in het gehele team van leraren, directie en overig personeel.

Op basis van de gesprekken is een plan opgesteld voor de besteding van de inzet van de werkdrukmiddelen en ter instemming voorgelegd aan de (personeelsgeleding van) de mr.

De middelen zijn ingezet voor:

De vermindering van administratieve lasten door leraren twee dagen per jaar vrij te stellen van lesgeven om leerlinggegevens te analyseren.

De aanstelling van ambulante medewerkers waardoor leraren vrij gesteld kunnen worden van lesgeven voor individuele begeleiding van leerlingen, voor het voeren van leerlinggesprekken, gesprekken met externe deskundigen en oudergesprekken.

Met de aanstelling van ambulante teamleden wordt ook voor een deel voorzien in het probleem van vervanging van zieke/afwezige leerkrachten dat vaak door leraarondersteuners moest worden opgelost.

Leraren worden na school ondersteund door leraarondersteuners voor administratieve werkzaamheden.

Hoogbegaafde leerlingen, leerlingen met uitval op bepaalde vakgebieden etc. worden individueel of in groepjes begeleid door een vrijgestelde leraar of leraarondersteuner.

Een leraar die 1 dag per week is vrijgesteld van lesgeven voor ICT-werkzaamheden, hierdoor kunnen vragen/problemen op ICT-gebied direct worden opgepakt.

Met de aanschaf van Chromebooks in 2018 voor de groepen 6 t/m 8 is een begin gemaakt met de digitalisering van de methoden. De leerkrachten waren vanaf het begin zeer enthousiast over de voordelen van digitaal werken met bijvoorbeeld taal en rekenen. Variatie in oefenvormen, kwalitatieve feedback die het kind verder helpt, automatische niveauschakeling tijdens het oefenen en automatische correctie van de verwerkingsstof heeft op de werkdrukvermindering een enorme positieve invloed voor een leerkracht.

De gelden voor de werkdrukverlaging zijn volledig uitgenut.

Doelen personeelsbeleid

- Het bevorderen van een goede werksfeer en een goed werkklimaat waarin het personeel tot zijn recht komt, zich geaccepteerd en veilig voelt en waar samenwerking wordt bevorderd.
- Het komen tot verbetering en optimalisatie van de kwaliteit van het werk.
- Het realiseren van een effectieve inzet van personeel ten behoeve van de doelstelling van de school: het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs.
- Het systematisch afstemmen van kennis, inzicht, vaardigheden en houding op wat wij als school met ons onderwijs willen bereiken.

Nascholing

Alle teamleden krijgen de ruimte zich te professionaliseren op velerlei gebied en worden begeleid als blijkt dat zij de ambities die wij stellen niet zelfstandig behalen. We zetten in op teambrede scholing vanuit de behoefte van het team. Hiertoe worden jaarlijks meerdere studledagen ingepland. De praktijk heeft geleerd dat nascholing op ICT-gebied ook de komende jaren onze aandacht behoeft.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

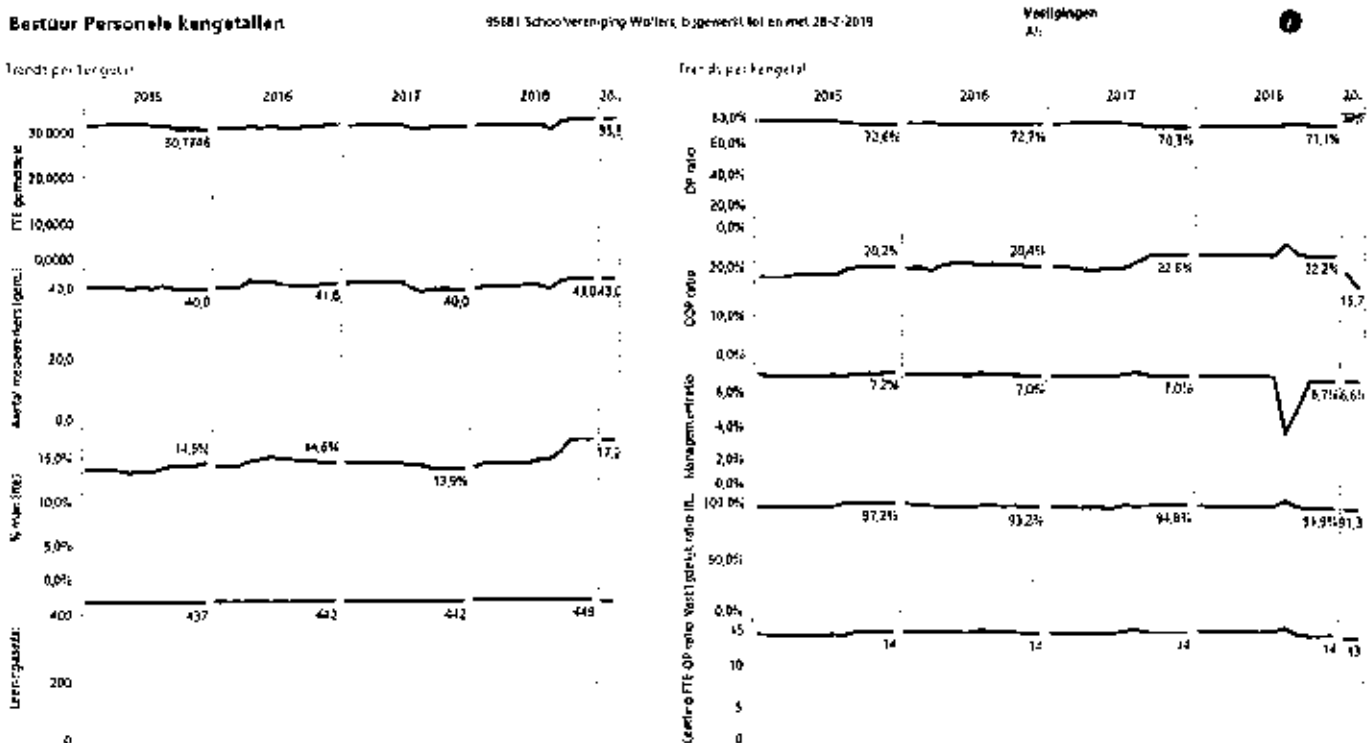
Uitmo 2018 waren er geen medewerkers die hebben aangegeven uren duurzame inzetbaarheid te willen sparen.

Evaluatie integraal personeelsbeleid

In 2018 heeft het bestuur gelden beschikbaar gesteld voor de coaching, begeleiding, scholing en ontwikkeling op zowel individueel als teamniveau. Functionerings- en beoordelingsgesprekken zijn gevoerd, persoonlijke ontwikkelingsplannen zijn besproken.

Vanuit het perspectief van de huidige status van het beroep leraar en het in de nabije toekomst te verwachten grote tekort aan leerkrachten, heeft het integraal personeelsbeleid (IPB) een toegevoegde missie: het verhogen van het aanzien van het vak, het aantrekkelijker maken van het leraarschap en een verruiming van carrièremogelijkheden door functiedifferentiatie.

Kerngegevens personeel

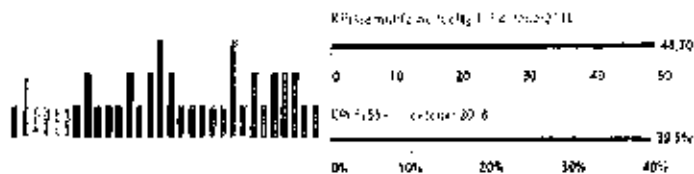

Behorende bij onze verklaring d.d.
 20 JUN 2019

astrium
 onderwijsaccountants bv

Bestuur leeftijd kpi's

95681 Schoolvereniging Wolters, bijgewerkt t/m oktober 2019

Leeftijdscategorie	2015	2016	2017	2018
# Vrijstaande medewerkers	30	41	40	43
% 55+	42,0%	43,0%	40,0%	39,5%
Gemiddelde leeftijd	45,67	45,00	47,50	48,70

Ranking vergoedingen in oktober 2019

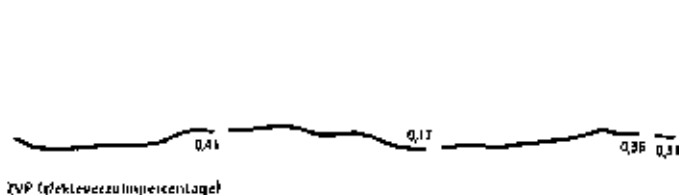
OSVV Schoolvereniging Wolters

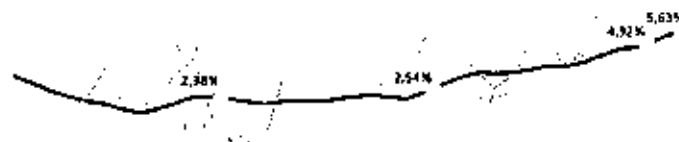
Verzuim overzicht bestuur

Verzuim voor 95681 Schoolvereniging Wolters, bijgewerkt t/m oktober 2019

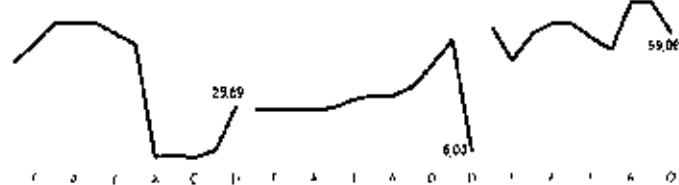
ZMF (steekmeldingsfrequentie afgelopen 12 maanden)

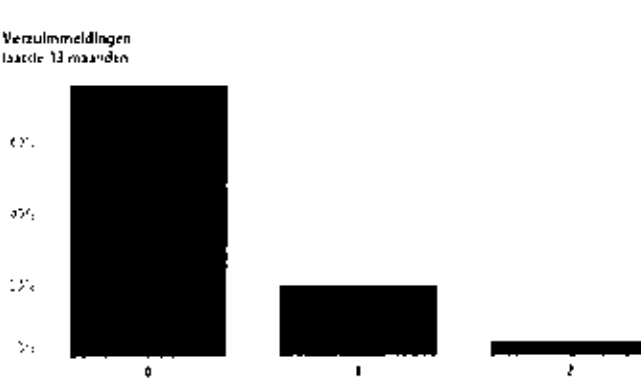
ZVP (aftekeverzuimpercentage)

GZVD (gemiddelde ziekteverzuimduren)

Funclicategorie A	Leeftijdscategorie A	WGA/WIA inclusief	Verwijping Indusiel	Geslacht A
ZVP	ZMF	GZVD		
5,63%	0,31	58,27		
			2015	2016
			2017	2018
			Avr. 12 mnd	
# Medewerkers	43	46	45	45
medewerkers met verzuim	19	12	7	12
medewerkers zonder verzuim	33	34	36	33
Percentage Nulverzuim (0%)	77%	74%	80%	73%
GZVD	31,78	25,19	1,20	12,93

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

3C Huisvesting

De school ligt in de wijk Benoordenhout en is gehuisvest in één gebouw. Op de begane grond bevinden zich de lokalen van de groepen 1 en 2, het speellokaal, de gymzaal, twee lokalen beeldende vorming, de kamers voor de directeur, adjunct-directeur, organisatiemanager, interne begeleider groepen 1/2 en leraarondersteuner onderbouw. Op de eerste verdieping bevinden zich de lokalen van de groepen 3 t/m 5, de personeelskamer, een ICT-lokaal en de kamer van de interne begeleider groepen 3 t/m 5 en leraarondersteuners middenbouw. Op de tweede verdieping bevinden zich de lokalen van de groepen 6 t/m 8 en de kamer van de interne begeleider van de groepen 6 t/m 8 en de leraarondersteuner bovenbouw. Voor het gebouw is een schoolplein gesitueerd. De inrichting van het schoolplein is erop gericht de kinderen uit te nodigen op eigen wijze en naar eigen behoefte deel te nemen aan het spelen op het plein. Om daaraan tegemoet te komen heeft Schoolvereniging Wolters een groen schoolplein gerealiseerd. De kinderen kunnen rennend, klimmend, babbelend of zittend, maar in ieder geval spelend, de pauzes doorbrengen in een omgeving die daarvoor voldoende uitdaging biedt. Naast het gebouw is een fietsenstalling voor de kinderfietsen, achter het gebouw zijn twee fietsenstallingen voor teamleden. Voor de buitenschoolse opvang van Wolters-leerlingen is door de gemeente Den Haag een voorziening gerealiseerd. Deze door de SWK-groep geëxploiteerde opvang, Lancelot, is in de linkervleugel van het gebouw gesitueerd.

3D Privacy en AVG

Op Schoolvereniging Wolters gaan wij zorgvuldig om met de privacy van onze leerlingen en medewerkers. Wij maken alleen gebruik van persoonsgegevens als dat nodig is voor het leren en begeleiden van onze leerlingen, en voor de organisatie die daarvoor nodig is. Daarnaast maken we gebruik van gegevens van personeel als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en de wet.

Wij minimaliseren de data die wij opslaan en/of delen met externe partijen. De gegevens die wij delen, staan in verhouding tot het doel (proportioneel) en het doel kan niet met minder dan deze verzamelde gegevens worden bereikt. De school zorgt er voor dat bij verwerkingen, die door of namens de school of schoolbestuur worden uitgevoerd, de juiste persoonsgegevens op het juiste moment op de juiste plaats beschikbaar zijn. Onjuiste gegevens worden op tijd gerectificeerd of gewist. De kwaliteit van de gegevens wordt allereerst bepaald door de medewerkers die de gegevens invoeren. Het team is in het schooljaar 2017-2018 in teamvergaderingen uitgebreid geïnformeerd over privacy en beveiliging om nog meer verantwoordelijk met persoonsgegevens te kunnen omgaan.

De programma's die worden gebruikt om de gegevens in op te slaan, moeten integer zijn. Door grondslagen: toestemming, overeenkomst, de wet, publiekrechtelijke taak, vitaal belang van de betrokkene, of gerechtvaardigd belang. De betrokkene (dus: de leerling en/of zijn ouders of personeel) is vooraf geïnformeerd over wat er precies aan informatie wordt verwerkt en wat het doel daarvan is. De leerling en zijn ouders zijn op de hoogte van hun rechten als het gaat om de verwerking van persoonsgegevens door de school. Wij faciliteren dit door middel van het opstellen van een privacy reglement welke we via de website verspreiden en in de schoolgids vermelden.

In 2018 is een document Informatiebeveiliging en Privacy opgesteld en is een functionaris gegevensverwerking aangesteld.

In 2018 is geen sprake geweest van datalekken.

4. Financiën

Kerncijfers

De financiële positie van Schoolvereniging Wolters en de ontwikkelingen in baten en lasten treft u aan in onderstaande overzichten. De gegevens zijn ontleend aan de in de Jaarrekening opgenomen balans en rekening van baten en lasten. Bedragen in duizenden euro's.

Balans per 31 december 2017 en 2018					
Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	351	272	Reserves	296	298
Vorderingen	197	143	Voorzieningen	188	189
Liquide middelen	422	307	Schulden	486	235
	970	722		970	722
Rekening baten en lasten 2017 en 2018					
Baten	2018	2017	Lasten	2018	2017
Ministerie OCW	2.366	2.194	Personele lasten	2.283	2.060
Gemeente	23	19	Afschrijvingen	59	55
Overige baten	301	267	Huisvestingslasten	121	132
Baten vermogen	0	0	Overige lasten	229	188
	2.690	2.480	Resultaat	-2	45
				2.690	2.480

Aan de balans en rekening van baten en lasten kunnen de onderstaande kengetallen worden ontleend. Voor een uitgebreid overzicht van relevante kengetallen verwijzen wij u naar de betreffende pagina in de jaarrekening.

Kengetallen	2018	2017
Liquiditeitsratio	1,27	1,91
Solvabiliteitsratio (reserves / passiva)	0,31	0,41
Rentabiliteit (saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)	-0,07	1,81
Kengetallen	2018	2017
Personele lasten in % van totale lasten	85%	85%
Kapitalisatiefactor balans totaal / totale baten (excl. financiële baten)	36%	29%
Weerstandsvermogen (reserves / totale baten)	11%	12%

Schoolvereniging Wolters heeft over 2018 een negatief resultaat behaald van € 2.000 (in 2017 een positief resultaat van € 45.000).

Ten opzichte van 2017 zijn de baten in 2018 gestegen met 8,47% naar een niveau van € 2.690.000 (2017: € 2.480.000).

De lasten zijn met 10,55% gestegen naar een niveau van € 2.692.000 (2017: € 2.435.000).

Het investeringsniveau is in 2018 op € 138.476 uitgekomen (2017: € 14.543).

Investeringsbeleid

Om tot een adequate risicobeheersing te komen, formuleert het bestuur de te volgen strategie (schoolplan). Met het hierop gebaseerde meerjarenplan op onderwijskundig-, personeels- en kwaliteitsgebied kan invulling worden gegeven in een (meerjaren) begroting om de doelstellingen en het investeringsbeleid te realiseren.

Beleid nationale aanbestedingswet

In 2018 waren geen opdrachten voor leveringen met een drempelwaarde van € 209.000 of diensten met een drempelwaarde van € 5.225.000 die voor Europees aanbesteden in aanmerking zouden kunnen komen. Ook opdrachten voor leveringen en diensten met een waarde tussen € 100.000 en € 150.000, die in aanmerking zouden kunnen komen voor nationaal aanbesteden, waren in 2018 niet aan de orde.

Samenwerking Stichting Wolters Fonds

De Stichting heeft tot doel de Schoolvereniging steun te verlenen bij de uitvoering van haar doelstellingen en wel door het verschaffen van middelen voor de uitvoering van zaken die niet in het kader van de normale exploitatie kunnen worden bekostigd.

5. Toekomst en continuïteit

Continuïteitsparagraaf

Schoolvereniging Wolters	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen (leerlingenaantal)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Leerlingen per teldatum 1 oktober	442	449	442	445	445	445	445
	442	449	442	445	445	445	445

Schoolvereniging Wolters	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen personele bezetting in fte per 31 december	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Directie en management	2,17	2,03	1,67	2,09	2,09	2,09	2,09
Onderwijzend personeel	22,22	23,22	22,90	22,63	22,63	22,63	22,63
Onderwijsondersteunend personeel	7,24	7,04	7,19	6,56	6,56	6,56	6,56
Totaal personele bezetting	31,63	32,29	31,76	31,27	31,27	31,27	31,27

Schoolvereniging Wolters	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Resultaterrkening (x €1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ministerie OCW	2.194	2.366	2.419	2.428	2.477	2.501	2.501
Overige overheidsbijdragen	19	23	23	23	23	23	23
Overige baten	257	301	289	259	259	259	259
Totaal baten	2.479	2.691	2.731	2.710	2.759	2.783	2.783
Personele lasten	2.060	2.283	2.284	2.242	2.258	2.273	2.273
Afschrijvingen	55	59	97	90	90	49	49
Huisvestingslasten	132	121	132	133	133	133	133
Overige instellingslasten	188	229	217	228	228	228	228
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	2.435	2.692	2.730	2.693	2.709	2.683	2.683
Saldo baten en lasten	45	-2	1	17	50	100	100
Financiële baten	0	0	0	0	0	0	0
Financiële lasten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	45	-2	1	17	50	100	100

	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Kengetallen (baten en lasten)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personele lasten in % van totale lasten	84,60%	84,79%	83,66%	83,25%	83,35%	84,72%	84,72%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	88,47%	87,94%	88,57%	89,59%	89,77%	89,86%	89,86%
Resultaat in % van totale baten	1,81%	-0,07%	0,04%	0,63%	1,82%	3,60%	3,60%

Schoolvereniging Wolters

Schoolvereniging Wolters	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans
Verkorte balans (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	30-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa							
Materiële vaste activa	272	351	290	240	163	129	80
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
Vorderingen	143	197	190	190	190	190	190
Liquide middelen	307	422	494	561	689	823	972
	722	970	974	991	1.042	1.142	1.242
Passiva							
Eigen vermogen	298	296	297	314	365	465	565
Bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	189	188	187	187	187	187	187
Schulden lang	0	0	0	0	0	0	0
Schulden kort	235	486	490	490	490	490	490
	722	970	974	991	1.042	1.142	1.242

Schoolvereniging Wolters	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Kengetallen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liquiditeitsratio	1,91	1,27	1,40	1,53	1,79	2,07	2,37
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,41	0,31	0,31	0,32	0,35	0,41	0,45
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,67	0,50	0,50	0,51	0,53	0,57	0,61
Kapitalisatiefactor (balans tot. excl. gebouwen/ totale baten)	29,12%	36,05%	34,31%	35,33%	36,63%	39,91%	43,51%

Risico-analyse en -beschrijving

B1: Een rapportage van aanwezigheid en werking van intern beheersings- en controlesysteem

Elk jaar wordt een begroting opgesteld in samenwerking met het administratiekantoor OHM. Iedere maand wordt de inkomsten/uitgavenontwikkeling geanalyseerd en vergeleken met de begroting. De uitkomsten van deze analyse worden vervolgens tijdens het maandelijkse bestuursoverleg besproken waaruit eventuele acties/aandachtspunten naar voren kunnen komen. Het exploitatieoverzicht wordt vier keer per jaar in bestuursvergaderingen besproken.

Belangrijke risico's zoals
de financiële impact vereenvoudigde bekostiging:

de aanpassing gewichtenregeling: heeft geen financiële impact voor Wolters omdat alle kinderen gewicht 0 hebben.

Toenemende verantwoording buitenonderhoud inclusief beheersmaatregelen: hiervoor hebben we een MOP met bijbehorende voorzieningen. Vanuit deze spaarpot wordt groot onderhoud bekostigd.

De administratie wordt gevoerd en bijgehouden door het administratiekantoor OHM waarbij een gedetailleerd en gestandaardiseerd rekeningschema wordt gehanteerd.

OHM hanteert de module Pro Active, dit is een programma waarbij facturen digitaal gescand worden en waarbij de voortgang tot betaling nauw kan worden gevolgd.

Er is een procuratieschema opgesteld waarin is vastgelegd, dat mw. Kouwenberg en mw. Van der Spek rekeningen tot € 1.500 digitaal goedkeuren. Facturen > € 1.500 worden door de penningmeester digitaal goedgekeurd. Hierna gaat OHM over tot betaling van de facturen. Betalingen worden slechts door OHM verricht indien daarvoor de noodzakelijke brondocumenten door OHM ontvangen zijn.

Mutaties voor salarissen worden dagelijks digitaal aangeleverd door mw. Kouwenberg aan OHM.

OHM verstrekt informatie van technische en loelichtende aard aan werknemers.

OHM is gemachtigd tot het aan medewerkers uitbetalen van een voorschot op het salaris, om in voorkomende gevallen betaald salaris terug te vorderen, al of niet voorzien van een terugbetalingsregeling en om medewerking te verlenen aan officiële beslaglegging door derden op het salaris.

Salarisspecificaties worden digitaal aan werknemers door OHM verstrekt.

De Financiële Commissie, bestaande uit 2 leden van de Vereniging, onderzoekt de balans en de staat van baten en lasten. De Financiële Commissie brengt in de Algemene Ledenvergadering verslag van haar bevindingen uit en doet zo nodig voorstellen voor toekomstig beleid.

Met het frequent monitoren van de ontwikkeling van de uitgaven en kosten en met de functiescheiding tussen OHM, mw. Kouwenberg, mw. Van der Spek en de penningmeester is er voldoende controle om vroegtijdig eventuele negatieve ontwikkelingen op te sporen en te mitigeren.

B2 Risico-analyse

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan de leden in de Algemene Ledenvergadering.

Schoolvereniging Wolters

In een managementstatuut zijn de bevoegdheden vastgelegd die het bestuur aan de directie heeft gemaandateerd. De Financiële Commissie controleert de jaarrekening van de Vereniging en doet verslag van haar bevindingen tijdens de Algemene Ledenvergadering.

Gedurende het jaar wordt tijdens het maandelijks bestuursoverleg de voortgang besproken van de financiële, personeels-, huisvestings- en onderwijskundige ontwikkelingen op school. Het exploitatieoverzicht wordt vier keer per jaar in bestuursvergaderingen besproken.

De belangrijkste risico's voor de school zijn:

Terugloop van het aantal leerlingen en niet snel genoeg haar organisatie hierop kunnen aanpassen. Regulier wordt tussen directie en bestuur de ontwikkeling van het aantal leerlingen besproken.

Gezien de krapte op de arbeidsmarkt het werven en vasthouden van kundig personeel. De personele bezetting en eventuele ontwikkelingen komen elke bestuursvergadering aan de orde.

Regelmatig vindt er overleg tussen bestuur en directie plaats over de ontwikkelingen binnen het primair onderwijs. Daarnaast houdt de school een financiële buffer aan om eventuele incidenten op te kunnen vangen.

Per 25 mei 2018 is de Wet WBP vervangen door de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die in heel Europa van toepassing is. Deze nieuwe wetgeving stelt hogere en aanvullende eisen aan privacy. Hieraan is invulling gegeven door de implementatie van het protocol Informatiebeveiliging en Privacy op School.

B3: Rapportage van de Intern Toezichhouder

Voor de rapportage van de Intern Toezichhouder wordt verwezen naar pagina 7.

Schoolvereniging Wolters

Jaarrekening 2018

Telefoon: 070-3242630
Website: www.schoolverenigingwolters.nl
E-mail: administratie@schoolverenigingwolters.nl

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

	Pagina
Jaarrekening	
Inhoudsopgave	24
Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018	25
Staat van baten en lasten 2018	27
Kasstroomoverzicht 2018	28
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	29
Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2018	36
Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW	40
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	41
Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	42
(Voorstel) bestemming van het resultaat	46
Gebeurtenissen na balansdatum	47
Overzicht verbonden partijen	48
WNT-verantwoording 2018	49
Overige gegevens	51
Gegevens over de rechtspersoon	52
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

1 Activa	<u>31 december 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
	€	€
1.1.2 <u>Materiële vaste activa</u>		
1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	283.745	200.094
1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	<u>67.105</u>	<u>71.634</u>
	350.850	271.728
1.2.2 <u>Vorderingen</u>		
1.2.2.2 Ministerie van OCW	114.378	114.204
1.2.2.3 Gemeente Den Haag	0	19.976
1.2.2.15 Overlopende activa	<u>83.010</u>	<u>8.830</u>
	197.388	143.010
1.2.4 <u>Liquide middelen</u>		
1.2.4.1 Kassen	6	11
1.2.4.2 Banken	<u>422.126</u>	<u>307.450</u>
	422.132	307.461
Totaal Activa	<u><u>970.370</u></u>	<u><u>722.199</u></u>

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

2	Passiva	<u>31 december 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
		€	€
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1.1	Algemene reserve	<u>295.810</u>	<u>297.628</u>
		295.810	297.628
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	40.249	37.878
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	<u>147.534</u>	<u>151.500</u>
		187.783	189.378
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.8	Crediteuren	196.524	15.893
2.4.9.1	Loanheffing en premies	94.059	89.937
2.4.10	Pensioenpremies	25.708	23.642
2.4.12	Overige kortlopende schulden	7.075	22.600
2.4.19	Overlopende passiva	<u>163.411</u>	<u>83.121</u>
		486.777	235.193
	Totaal Passiva	<u><u>970.370</u></u>	<u><u>722.199</u></u>

Staat van baten en lasten 2018

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	2.366.060	2.203.214	2.193.518
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	23.186	18.750	19.201
3.5 Overige baten	301.180	292.550	266.693
Totaal Baten	2.690.426	2.514.514	2.479.412
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	2.282.809	2.083.273	2.059.595
4.2 Afschrijvingen	59.354	70.049	54.945
4.3 Huisvestingslasten	121.115	141.500	132.404
4.4 Overige Instellingslasten	229.100	209.100	187.679
Totaal Lasten	2.692.378	2.503.922	2.434.623
Saldo baten en lasten	-1.952	10.592	44.789
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	134	0	212
Saldo financiële baten en lasten	134	0	212
Exploitatieresultaat	-1.818	10.592	45.001

Kasstroomoverzicht 2018

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	-1.952	44.789
Afschrijvingen	59.354	54.945
Mutaties werkkapitaal		
- Vorderingen	-54.378	-23.344
- Kortlopende schulden	251.584	-30.409
Mutaties voorzieningen	<u>-1.595</u>	<u>11.040</u>
	253.013	57.021
Ontvangen interest	134	212
Betaalde interest	<u>0</u>	<u>0</u>
	134	212
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa	<u>-138.476</u>	<u>-14.543</u>
	-138.476	-14.543
Mutatie liquide middelen	114.671	42.690
Beginstand liquide middelen	307.461	264.771
Mutatie liquide middelen	<u>114.671</u>	<u>42.690</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>422.132</u></u>	<u><u>307.461</u></u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Activiteiten

Schoolvereniging Wolters verzorgt onderwijs aan de bij de scholen ingeschreven leerlingen.

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De in de jaarrekening opgenomen bedragen zijn in hele euro's.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten.

schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhouds uitgaven bij bepaling van de bestemmingsreserve onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Schoolgebouwen

Het economisch eigendom van de gebouwen is in handen van de gemeente en het juridisch eigendom berust bij het bevoegd gezag. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Inventaris en duurzame leer- en hulpmiddelen

Als ondergrens voor het activeren van duurzame middelen wordt een bedrag van € 500 aangehouden. Deze ondergrens geldt per artikel of voor een groep van samenhangende artikelen.

De gehanteerde categorieën materiële vaste activa en de bijbehorende afschrijvingspercentages zijn:

Meubilair	6,67%	12,50%
Inventaris en apparatuur	12,50%	
ICT	33,33%	
Leermiddelen	12,50%	
Overige materiële vaste activa	12,50%	

De afschrijving kan nooit over een langere periode plaatsvinden dan de technische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn.

Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de

bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat

van baten en lasten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

Schoolvereniging Wolters maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling belenen tot 1 juli 2016 en regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van het bevoegd gezag worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Elgen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatiekortingen.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen.

Resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat aan de algemene reserve dan wel de bestemmingsreserve vindt plaats op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Het resultaat wordt in principe toegevoegd of onttrokken aan de publieke reserve tenzij aan de middelen een private herkomst ten grondslag ligt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten die verbonden zijn aan het meerjarig planmatig onderhoud en de exploitatievoorzieningen van de gebouwen van het bevoegd gezag. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerken naar verwachting worden uitgevoerd op basis van een opgesteld onderhoudsplan dat door het bevoegd gezag is goedgekeurd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

De grondslag voor de bepaling van de dotatie aan de voorziening onderhoud is ongewijzigd. Het bevoegd gezag maakt voor de bepaling van de dotatie aan de voorziening onderhoud gebruik van de tijdelijke regeling 2018 en 2019 zoals vastgelegd in de regeling van 21 maart 2019 met nr. FEZ (EDOC-1440924).

Pensioenvoorziening

Het bevoegd gezag heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegd-pensioenregeling, waarbij de toegezegde pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, en wordt - conform de in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Schoolvereniging Wolters

Pensioenrechten

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds (beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden) dit toelaat. Naar de stand van Januari 2019 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 103,37 %. Naar de stand van 31 december 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,0 % (bron: website www.abp.nl).

Schoolvereniging Wolters heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Schoolvereniging Wolters heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Personeelsvoorzieningen

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding, leeftijd van betrokkene(n), blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40 jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) waar geen bestedingsplan aan ten grondslag ligt worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Niet-geoordeelde subsidies waaraan een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld, worden op basis van een bestedingsplan toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

Overige baten

Alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag.

Lasten

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschaffingsprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en -kosten en kosten van ontvangen leningen

Resultaat

Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven materiële activa en financiële activa is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

Activa

Vaste activa

Materiele vaste activa	Verkrijgings prijs t/m 2017	Cum.afschr. t/m 2017	Boek waarde 31-dec-17	Investe- ringen 2018	Desinveste ringen 2018	Afschrij- vingen 2018	Boek waarde 31-dec-18
1.1.2.3.0 Meubilair	256.044	-105.834	150.210	11.034	-1.795	-18.253	141.196
1.1.2.3.1 Inventaris en apparatuur	15.218	-5.966	9.252	0	-448	-1.748	7.056
1.1.2.3.2 ICT	154.561	-113.929	40.632	117.305	0	-22.444	135.493
1.1.2.4.0 Duurzame leermiddelen	98.459	-61.582	36.877	10.137	0	-10.132	36.882
1.1.2.4.1 Overige materiële vaste activa	45.336	-10.579	34.757	0	0	-4.534	30.223
	569.618	-297.890	271.728	138.476	-2.243	-57.111	350.850

Samenvatting materiele vaste activa en afschrijvingspercentages	Verkrijgings prijs t/m 2018	Cum.afschr. t/m 2018	Boek waarde 31-dec-18	Afschrijvingspercentages % %
1.1.2.3.0 Meubilair	252.238	-121.042	141.196	6,67% 12,50%
1.1.2.3.1 Inventaris en apparatuur	13.283	-6.227	7.056	12,50%
1.1.2.3.2 ICT	268.519	-133.026	135.493	39,33%
1.1.2.4.0 Duurzame leermiddelen	108.596	-71.714	36.882	12,50%
1.1.2.4.1 Overige materiële vaste activa	45.336	-15.113	30.223	12,50%
	697.972	-347.122	350.850	

In 2018 zijn de materiële vaste activa staten beoordeeld. Niet meer aanwezige activa is opgeschoond. Totaal is er bij meubilair voor € 3.045, bij inventaris en apparatuur voor € 1.487, bij ICT voor € 3.347 in de materiële vaste activa opgeschoond. Deze posten hadden nog een waarde ad € 2.243. Dit bedrag is in 2018 in één keer afgeschreven ten laste van het resultaat.

	31-dec-18 in €	31-dec-17 in €
1.2.2 Vorderingen		
1.2.2.2 Ministerie van OCW	114.378	114.204
1.2.2.3 Gemeente Den Haag	0	19.976
1.2.2.15 Overlopende activa	83.010	8.830
	197.388	143.010

Verloopstaat gemeenten	Saldo 31-dec-17	Ontvangen 2018	Besteed 2018	Boeken t/m 2018	Overige 2018	Saldo 31-dec-18
1.2.2.3.10 Gemeente Den Haag subsidie diverse aanvragen	19.976	-19.976	0	0	0	0
	19.976	-19.976	0	0	0	0

Schoolvereniging Wolters

	31-dec-18	31-dec-17
	In €	In €
1.2.2.15 Overlopende activa (specificatie)		
1.2.2.12 Vooruitbetaalde en/of vooruitgefactureerde posten	71.038	2.692
1.2.2.15 Overige overlopende activa	11.972	6.138
	83.010	8.830

	31-dec-18	31-dec-17
	In €	In €
1.2.4 Liquide middelen		
1.2.4.1 Kassen	6	11
1.2.4.2 Banken	121.914	57.448
1.2.4.2.1 Spaarrekeningen	300.212	250.002
	422.132	307.461

Behorende bij onze verklaring d.d.
 20 JUN 2019

astrium
 onderwijsaccountants b.v.

Schoolvereniging Wolters

2	Passiva		
		31-dec-18	31-dec-17
2.1	Eigen vermogen	In €	In €
2.1.1.1	Algemene reserve	295.810	297.628
		<u>295.810</u>	<u>297.628</u>

		Saldo	Bestemming	Overige	Saldo
		31-dec-17	resultaat	mutaties	31-dec-18
2.1	Eigen vermogen (specificatie en resultaatverwerking)				
2.1.1.1	Algemene reserve				
2.1.1.1.2	Algemene reserve	297.628	-1.818	0	295.810
		<u>297.628</u>	<u>-1.818</u>	<u>0</u>	<u>295.810</u>

		31-dec-18	31-dec-17
		In €	In €
2.2	Vorzieningen		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	40.249	37.878
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	147.534	151.500
		<u>187.783</u>	<u>189.378</u>

		Saldo	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo
		31-dec-17	2018	2018	2018	31-dec-18
	Specificatie voorzieningen dotaties / onttrekkingen					
2.2.1.4	Voorziening jubilea personeel	37.878	2.371	0	0	40.249
2.2.3.0	Voorziening onderhoud gebouwen	151.500	17.250	-21.216	0	147.534
		<u>189.378</u>	<u>19.621</u>	<u>-21.216</u>	<u>0</u>	<u>187.783</u>

		Kortlopend	Kortlopend	Langlopend	Saldo
		deel < 1 jr	deel 1-5 jr	deel > 5 jr	31-dec-18
	Specificatie naar looptijd voorzieningen				
2.2.1.4	Voorziening jubilea personeel	8.554	21.466	10.229	40.249
2.2.3.0	Voorziening onderhoud gebouwen	1.950	206.950	-61.366	147.534
		<u>10.504</u>	<u>228.416</u>	<u>-51.137</u>	<u>187.783</u>

* Door de jaarlijkse dotatie ad € 17.250 aan de voorziening onderhoud gebouwen zal de voorziening in de aankomende jaren uiteindelijk niet negatief worden.

		31-dec-18	31-dec-17
		In €	In €
2.4	Kortlopende schulden		
2.4.8	Crediteuren	196.524	15.899
2.4.9.1	Loonheffing en premies	94.059	89.937
2.4.10	Pensioenpremie	25.708	23.642
2.4.12	Overige kortlopende schulden	7.075	22.600
2.4.19	Overlopende passiva	163.411	83.121
		<u>486.777</u>	<u>295.193</u>

Schoolvereniging Wolters

	31-dec-18	31-dec-17
	In €	In €
2.4.12 Overige kortlopende schulden (specificatie)		
2.4.12.1 Schulden aan personeel	0	61
2.4.12.2 Diverse te betalen premies	7.075	4.795
2.4.19.1 Rekening courant Stichting Wolters Fonds	0	17.744
	7.075	22.600
	31-dec-18	31-dec-17
	In €	In €
2.4.19 Overlopende passiva (specificatie)		
2.4.14 Ministerie van OCW (vooruitontvangen subsidie)	0	7.054
2.4.16.0 Vooruitontvangen en/of vooruitgefactureerde posten	0	4.204
2.4.17 Rechten vakantiegeld	71.543	65.914
2.4.19.0 Overige overlopende passiva	91.868	5.949
	163.411	83.121

Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar of beschikking	
	Kenmerk	Datum			gerekend	niet gerekend
Subsidie voor studieverlof	852420	20-9-2017	12.093	0	x	
Totaal			12.093	0		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing	Datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Totaal			0	0	0	0

G2-B Doortopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Datum	Bedrag van toewijzing	Saldo per 01-01-2018	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totaal kosten		Saldo nog te verrekenen ultimo verslagjaar
							per 31-12-2018	per	
Totaal			0	0	0	0	0	0	0

Behorende bij onze verklaring g.d.

20 JUN 2019

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Contracten

Bij Schoolvereniging Wolters lopen de volgende meerjarige contracten:

<u>Partner</u>	<u>Onderwerp</u>	<u>Looptijd</u>	<u>Omvang per jaar</u>
Nationale Nederlanden	personele kosten ERD	31-12-2020	59.500
Recro	schoonmaakdiensten	31-12-2019	42.000
OHM	administratieve dienstverlening	31-12-2019	30.000
Main Energie	levering elektriciteit	31-12-2019	20.000
Main Energie	levering gas	31-12-2019	11.000
Ricoh	reproductie	31-8-2019	13.500

Toelichting op de staat van baten en lasten 2018

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
Baten			
Rijksbijdragen OCW			
3.1.1.1.0 OCW lumpsum	1.636.335	1.528.017	1.525.872
3.1.1.1.3 OCW personeels en arbeidsmarktbeleid	272.989	227.244	224.425
3.1.1.1.5 OCW prestatiebox	81.062	75.983	66.214
3.1.1.1.7 OCW materiele Instandhouding	311.557	307.970	295.738
3.1.1.1.19 OCW overige subsidies	7.054	6.000	11.912
3.1.3.1 OCW bijdragen via samenwerkingsverbanden	57.063	58.000	69.357
	2.366.060	2.203.214	2.193.518
Overige overheidsbijdragen en subsidies			
3.2.2.2.1 Gemeente bijdragen huisvesting en materieel	19.912	18.500	18.951
3.2.2.2.2 Gemeente overige bijdragen	3.874	250	250
	23.786	18.750	19.201
Overige baten			
3.5.5 Ouderbijdragen	17.850	18.550	20.650
3.5.1 Verhuur	4.230	5.000	4.080
3.5.10 Baten van derden	266.512	265.000	218.780
3.5.10.1 Vervangingsfonds bijdragen en subsidies	0	0	15.772
3.5.10.2 Overige baten	12.588	4.000	7.411
	301.180	292.550	266.693
Totaal baten	2.690.426	2.514.514	2.479.412

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €	
Lasten				
Loonkosten personeel				
4.1.1.1	Loonkosten bestuur, directie en toezicht	239.775	181.871	183.074
4.1.1.2	Loonkosten onderwijzend personeel	1.596.774	1.459.931	1.487.624
4.1.1.3	Loonkosten onderwijsondersteunend personeel	356.217	346.471	340.586
4.1.1.4	Loonkosten vervangingen	51.900	44.500	13.456
4.1.1.5	Loonkosten overig	0	0	172
		2.244.666	2.032.773	2.024.912
Overige personele kosten				
4.1.2.3.0	Scholing en opleiding personeel	12.612	10.000	8.634
4.1.2.3.1	Personeelsbijeenkomsten, overleg, beleid en zorg	3.354	4.000	3.759
4.1.2.3.2	Werving en selectie	1.039	0	0
4.1.2.3.3	Representatie, bijeenkomsten en consumpties	35	0	155
4.1.2.3.9	Overige personele kosten	77.625	66.000	66.942
4.1.2.1.11	Dotaties personele voorzieningen	2.371	0	5.579
4.1.2.1.12	Onttrekking/vrijval personele voorzieningen	0	0	-11.789
		97.036	80.000	73.280
Uitkeringen personeel en vervangers				
4.1.3.2	Ontvangen vergoedingen Vervangingsfonds	0	0	-1.451
4.1.3.3	Uitkeringen (-/-)	-58.893	-29.500	-37.146
		-58.893	-29.500	-38.597
Personele lasten				
		2.282.809	2.083.273	2.059.595
Specificatie personele lasten naar samenstelling				
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	1.707.310	1.542.773	1.531.788
4.1.1.2	Sociale lasten	239.356	220.000	223.576
4.1.1.3	Premies Vf/Pf en Risicofonds	76.402	60.000	57.718
4.1.1.5	Pensioenlasten	221.598	210.000	211.830
	Totaal lonen en salarissen	2.244.666	2.032.773	2.024.912

In de pensioenlasten 2018 en 2017 zijn uitsluitend de werkgeverslasten opgenomen.

Bij de vereniging waren in 2018 gemiddeld 32,29 FTE's werkzaam (2017: 31,63 FTE's)

Ondarverdeeld naar:	2018	2017
Directie	2,03	2,17
Onderwijzend personeel	23,22	22,22
Onderwijs ondersteunend personeel	7,04	7,24
	32,29	31,63

Schoolvereniging Wolters

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
Investerings			
4.2.0.3	11.034	5.500	0
4.2.0.4	10.137	0	1.713
4.2.0.5	0	5.500	4.241
4.2.0.6	117.305	54.000	8.587
4.2.0.10	-138.476	-65.000	-14.541
	0	0	0
Afschrijvingen			
4.2.2.1	18.253	17.932	17.559
4.2.2.2	1.748	1.815	1.509
4.2.2.3	22.444	35.903	20.789
4.2.2.4	10.132	9.865	10.554
4.2.2.5	4.534	4.534	4.534
4.2.2.7	2.243	0	0
	59.354	70.049	54.945
Hulsvestingslasten			
4.3.3.0	18.685	35.500	24.049
4.3.4.0	30.587	91.250	31.844
4.3.5.0	43.546	47.000	44.403
4.3.6.0	11.047	10.500	14.864
4.3.7.0	21.216	16.000	0
4.3.7.1	-21.216	-16.000	0
4.3.7.2	17.250	17.250	17.250
	121.115	141.500	132.404
Administratie, beheer en bestuur			
4.4.1.0	54.817	30.000	28.673
4.4.1.1	9.644	3.000	4.175
4.4.1.2	0	0	0
4.4.1.3	2.948	3.500	2.346
4.4.1.4	70	0	27
4.4.1.5	4.100	4.500	4.084
4.4.1.6	1.095	750	709
4.4.1.7	4.706	3.000	3.068
4.4.1.8	1.845	1.500	2.739
4.4.1.9	540	2.350	1.951
	79.765	48.600	47.772
Uitsplitsing accountantskosten			
4.4.1.1	4.175	3.000	4.175
4.4.1.2	5.469	0	0
	9.644	3.000	4.175

Schoolvereniging Wolters

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>			
4.4.3.0	58.748	68.000	55.504
4.4.3.1	16.112	14.000	16.259
4.4.2.0	4.020	2.500	1.301
4.4.2.1	16.202	29.000	16.552
	85.082	107.500	89.616
<i>Overige lasten</i>			
4.4.5.4	46.727	42.000	39.336
4.4.5.1	7.526	11.000	10.955
	54.253	53.000	50.291
4.4	229.100	209.100	187.679
Totaal lasten			
	2.692.378	2.503.922	2.434.628
Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
6.1.1	134	0	212
	134	0	212
Resultaat			
	-1.818	10.592	45.001

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Het exploitatieresultaat over het jaar 2018 bedraagt € 1.818 negatief.

Het bestuur stelt voor om het exploitatieresultaat te bestemmen aan de onderstaande reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling door het bestuur is dit voorstel reeds in de Jaarrekening verwerkt.

De reserves zijn in detail als volgt gemuteerd:

	Stand 31-dec-17	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-dec-18
	€	€	€	€
Algemene reserve				
Algemene reserve	297.628	-1.818	0	295.810
	<u>297.628</u>	<u>-1.818</u>	<u>0</u>	<u>295.810</u>

Schoolvereniging Wolfers

Gebeurtenissen na balansdatum

Per 2 april 2019 is het dienstverband met de directeur beëindigd.

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Per 31 december 2018 zijn er financiële of organisatorische banden met de volgende rechtspersonen:

Naam	Juridische vorm	code activiteiten
Stichting Wolters Fonds	stichting	4
Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden	stichting	4

Schoolvereniging Wolters

WNT-verantwoording 2018

Per 1 januari 2019 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Per 1 januari 2016 is de maximale beloning afhankelijk van het aantal complexiteitspunten van de organisatie. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Schoolvereniging Wolters van toepassing zijnde regelgeving het WNT maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in het boekjaar 2018 is € 111.000 Aantal punten 4

De Raad van Toezicht heeft in haar vergadering van 11-12-2018 ingestemd met deze WNT norm.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Voor elke hieronder vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post overige vorderingen.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Ledinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	N. van der Spek	
Functiegegevens	directeur	
Duur functievervulling 2018	1-jan-18	31-dec-18
Deeltijdfactor in fte	1,08	
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning incl. onkosten	79.217	
Beloning betaalbaar op termijn	12.240	
Subtotaal	91.457	
Individueel WNT-maximum	111.000	
Onverschuldigd betaald bedrag		
Totaal bezoldiging	91.457	
Motivering indien overschrijding		
Gegevens 2017		
Functiegegevens	directeur	
Duur functievervulling 2017	1-jan-17	31-dec-17
Deeltijdfactor in fte	1,08	
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging 2017		
Beloning incl. onkosten	76.915	
Beloning betaalbaar op termijn	11.546	
Totaal bezoldiging 2017	88.461	
Individueel WNT-maximum		

1b. Ledinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Schoolvereniging Wollers

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Toezichthoudende topfunctionarissen niet in dienst						
	B.M. Dura		R.J.H. Rousken		J.J. van der Schatte Olivier-Goedv	
Functiegegevens	voorzitter		penningmeester		secretaris	
Door functievervulling 2018	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18
Bezoldiging						
Bezoldiging totaal						
Individueel WNT-maximum	16.650		11.100		11.100	
Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0	
Totaal bezoldiging	0		0		0	
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt		nvt	
Gegevens 2017						
Door functievervulling 2017	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17
Bezoldiging 2017						
Bezoldiging totaal	0		0		0	
Totaal bezoldiging 2017	0		0		0	
Individueel WNT-maximum						
	M. van de Noord-Tijhaar		C. Jager-de Hoop Scheffer		N.M.A. van Wijngaarden	
Functiegegevens	Intern toezichthouder		Intern toezichthouder		Juridische zaken	
Door functievervulling 2018	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18
Bezoldiging						
Bezoldiging						
Individueel WNT-maximum	11.100		11.100		11.100	
Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0	
Totaal bezoldiging	0		0		0	
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt		nvt	
Gegevens 2017						
Door functievervulling	1-jan-17	31-dec-17	15-jun-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17
Bezoldiging 2017						
Bezoldiging totaal	0		0		0	
Totaal bezoldiging 2017	0		0		0	
Individueel WNT-maximum						

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing

2. Ultkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing

3. Overige rapportverplichtingen op grond van de WNT

Niet van toepassing

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Schoolvereniging Wolters

Overige gegevens

Schoolvereniging Wolters

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer 95681
Naam Instelling Schoolvereniging Wolters
KvK-nummer 40409325

Adres Utenbroekestraat 2, 2597 PH 'S-GRAVENHAGE
Telefoon 070-3242630
E-mailadres administratie@schoolverenigingwolters.nl
Website www.schoolverenigingwolters.nl

Contactpersoon

Naam De heer J.G. de Leeuw
Adres Rooseveltstraat 18, 2321 BM Leiden
Telefoon 071-5166600
E-mailadres info@ohm.nl

BRIN-nummers

05VV Schoolvereniging Wolters

Behorende bij onze verklaring d.d.

20 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het intern toezichhoudend orgaan van Schoolvereniging Wolters

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Schoolvereniging Wolters te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Schoolvereniging Wolters op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1, Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Schoolvereniging Wolters, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het intern toezichthoudend orgaan en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 20 juni 2019

Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Was getekend,

A. van der Have MSc RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de entiteit en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het intern toezichthoudend orgaan en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.